

Dit is een bijlage bij de brief Herijking Uitvoeringsplan aanpak ondermijning 2026-2028.

Bij de behandeling van de begroting van 2025, op 13 november 2024, heeft uw raad de motie 'Uitbreiding Exploitatievergunningenstelsel aangenomen. In deze motie verzoekt u ons:

- Te onderzoeken met behulp van bestuurlijke rapportages en andere relevante analyses van de politie welke gebieden extra gevoelig zijn voor ondermijnende activiteiten;
- Voor deze gebieden met een advies te komen waarin wordt aangegeven hoe ondermijnende activiteiten voorkomen kunnen worden en daarbij aan te geven of een exploitatievergunningenstelsel hieraan kan bijdragen;
- Te rapporteren over de mogelijkheden bij de raad in Q2 2025 en hierin mee te nemen op welke wijze Bibob-onderzoeken kunnen worden uitgebreid.

Samenvatting

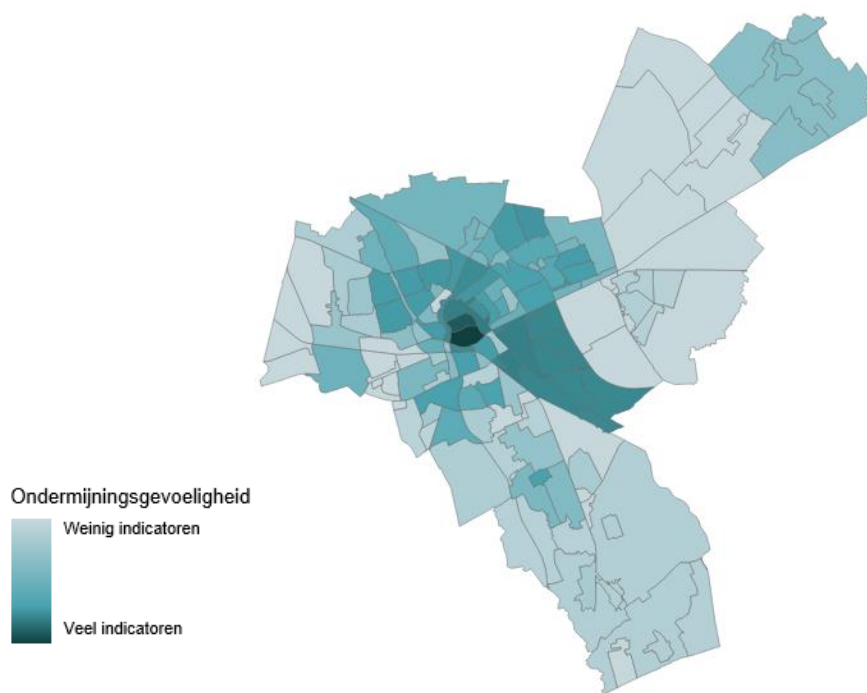
Op basis van rapportages en gesprekken hebben we in kaart gebracht welke gebieden in de gemeente Groningen extra kwetsbaar zijn voor ondermijnende activiteiten. We kunnen verschillende gebieden aanwijzen die op basis van hun kenmerken gevoelig kunnen zijn voor ondermijnende activiteiten. Voorbeelden van deze gebieden zijn (delen) van bedrijventerreinen, het buitengebied en verschillende locaties in de binnenstad. Deze thema's worden nadrukkelijk belicht in onze aanpak van ondermijning zoals u kunt lezen in de herijking van het uitvoeringsplan.

Om ondermijnende activiteiten voorkomen maken wij onder andere gebruik van voorlichting, gesprekken met ondernemers en buurtbewoners, schouwen en bestuurlijke controles. Daarnaast doen we Bibob-toetsen op vergunningplichtige activiteiten en vastgoedtransacties waarbij de gemeente is betrokken.

Het invoeren van een nieuwe vergunningsplicht vraagt juridisch gezien een stevige onderbouwing op basis van ernstige incidenten of grote risico's. Op dit moment is er geen aanleiding voor het invoeren van een nieuw exploitatievergunningstelsel.

Onderzoek ondermijningsgevoelige gebieden

Voor het in kaart brengen welke gebieden extra gevoelig zijn voor ondermijnende activiteiten hebben we ons eigen informatiebeeld verrijkt met extra informatie van de politie en informatie van Zicht op Ondermijning.

Figuur 1 Informatiebeeld ondermijningsgevoelige gebieden. Hoe donkerder de kleur hoe gevoeliger het gebied is voor ondermijning.

Figuur 1 geeft het resultaat van dit onderzoek weer. De figuur is samengesteld uit feiten die bij de politie zijn geregistreerd en indicatoren die kunnen duiden op ondermijning (maar die ook gewoon legitiem kunnen zijn). Een voorbeeld van een feit is dat er drugs is aangetroffen in een woning of handel in drugs op straat. Voorbeelden van indicatoren zijn oververtegenwoordiging van een bepaalde branche in een wijk of bovengemiddeld veel leegstand.

Naast dit cijfermatige beeld hebben we met zowel gemeentelijke experts als ondermijningsspecialisten van de politie gesproken. De informatie uit deze gesprekken onderbouwt het cijfermatige beeld van ondermijning in Groningen, zodat we een zo compleet mogelijk beeld hebben.

Uit zowel het cijfermatige beeld (Figuur 1) als de gesprekken kwamen een aantal onderwerpen naar voren die we hieronder verder bespreken.

Centrum Het centrum krijgt een hoge score voor ondermijningsgevoeligheid. Dit komt doordat het centrum veel mensen aantrekt, waardoor er meer incidenten plaatsvinden, maar ook omdat het centrum afwijkt van de rest van de stad: er zijn bijvoorbeeld veel bedrijven in de branche horeca te vinden. Ondermijning in het centrum is daardoor een complex geheel dat op verschillende manieren aandacht krijgt vanuit verschillende thema's. Een voorbeeld hiervan is dat we regelmatig bestuurlijke controles plaatsvinden. Daarnaast werken we nauw samen met de gebiedsmanagers veiligheid, zodat de aanpak van ondermijning terugkomt in projecten zoals de Gele Loper en Veilig Uitgaan. Het instrument Bibob wordt vaak ingezet in het centrum vanwege de concentratie van horeca (exploitatievergunning APVG en vergunning Alcoholwet) en prostitutie (exploitatievergunning APVG voor seksbedrijven).

Bedrijventerreinen Uit zowel de gevoerde gesprekken als uit de data blijkt dat bedrijventerreinen een goede voedingsbodem kunnen zijn voor ondermijning. Bedrijven kunnen fungeren als dekmantel en opslaglocaties zijn vaak geschikt om heimelijk op te werken.

Bedrijventerreinen hebben een hoge prioriteit in onze aanpak van ondermijning, zo zetten we bijvoorbeeld samen met stadsontwikkeling in op meer bewustwording bij ondernemers en brengen we samen met de politie en Veilig Ondernemend Groningen de criminele bedrijvigheid beter in kaart. Onder het thema ‘Criminogene branches’ in de herijking van het uitvoeringsplan vindt u een overzicht van onze inzet op dit onderwerp.

Buitengebied Ondanks dat de spreiding van incidenten en bedrijven in het buitengebied vaak groter is, zien we ook hier verschillende indicatoren voor ondermijning. Een voorbeeld hiervan is de leegstand die in de omgeving van Ten Post hoger is dan in de rest van de gemeente. De komende periode zetten we onder andere in op het preciezer in kaart brengen van deze leegstand in het buitengebied.

Noordelijke wijken In de noordelijke wijken in Groningen zien we zowel meer ondermijninggerelateerde incidenten als meer indicatoren voor ondermijning dan in de rest van de gemeente. Het is echter per wijk verschillend welk type incidenten de overhand heeft, en welke indicatoren we zien voor onderbouwing. De aanpak van ondermijning in de noordelijke wijken vergt daarom ook een gebiedsgerichte aanpak. We werken nauw samen met de gebiedsmanagers veiligheid om er voor te zorgen dat bij de aanpak van deze wijken er voldoende aandacht is voor het voorkomen en tegengaan van ondermijning. Onder het thema ‘Veilig Zijn’ wordt in de uitvoeringsprogramma’s voor wijkvernieuwing expliciet rekening gehouden met ondermijnend gedrag.

Exploitatievergunningenstelsel

Op dit moment moeten ondernemers een vergunning aanvragen voor het exploiteren van een bedrijf in een bepaalde branche, zoals de horeca (waaronder coffeeshops) en seksbedrijven.

Voor het invoeren van een exploitatievergunning moet er een specifiek probleem of risico zijn en moet er duidelijk zijn dat de vergunning bijdraagt aan het oplossen van dit probleem. Het risico op ondermijning moet concreet zijn en onderbouwd worden met incidenten of informatie vanuit ketenpartners zoals de politie. Voordat een exploitatievergunning kan worden ingevoerd moet er worden aangetoond dat er geen alternatieve aanpak volstaat die minder ingrijpend is. Het invoeren van een exploitatievergunning is een ingrijpende bestuursmaatregel en heeft gevolgen voor ondernemers. Dit is juridisch gezien gerechtvaardigd als daar een zwaarwegend belang tegenover staat.

Op dit moment kunnen we niet een gebied aanwijzen waarvoor we voldoende belastende informatie die - met de invoering van een exploitatievergunningstelsel - een inbreuk op het recht van het vrije verkeer van diensten rechtvaardigt.

Conclusie

Met Onze aanpak van ondermijning zetten we in op juist die gebieden binnen Groningen die naar voren komen uit het onderzoek naar gebieden die kwetsbaar zijn voor ondermijning. Een aantal voorbeelden van onze inzet zijn hierboven gegeven, voor een verdere uitwerking verwijzen we naar de bijgevoegde herijking van het uitvoeringsplan ondermijning. Daarnaast blijven we uiteraard inzetten op het verrijken van ons informatiebeeld en hebben we de

mogelijkheid om in zware gevallen overgaan tot het inzetten van een exploitatievergunning.
Op dit moment is daar geen aanleiding en daarmee ook geen juridische basis voor.